

**vakblad voor
informatieprofessionals**

Escape room

Speels digitale kennis opdoen

OBA revisited

De bezoeker centraal

Maaïke Verberk (DEN)

Erfgoed- vs kunstensector

**Voorpublicatie
oorlogsdagboeken**

Twee Deventerse juffers
en hun bieb

2019 | 03

**ZOEKMACHINE BAIDU:
ACHTER CHINA'S
GREAT
FIREWALL**

COLOFON

IP is samen met Informatie-Professional.nl het onafhankelijke platform voor de informatiespecialist van vandaag en morgen. De lezers werken in de informatie-, bibliotheek-, archief- en erfgoedwereld.

ISSN: 1385-5328

IP is een uitgave (23ste jaargang) van Uitgeverij IP
Charlotte van Pallandtlaan 18
2772 TR Voorburg
tel. 06-44 09 19 85
www.informatieprofessional.nl

redactieadres

IP, Charlotte van Pallandtlaan 18,
2772 TR Voorburg,
tel. 06-44 09 19 85,
e-mail redactie@informatie-
professional.nl.

redactie

Maarten Brinkerink, Wilbert Helmus, Frank Huysmans, Dafne Jansen, Vincent M.A. Janssen, Evelien de Jonge, Stefan Jongen, Leen Liefsoens, Ronald de Nijs (eindredacteur), Matthijs van Otegem, Mirjam Raaphorst, Vincent Robijn, Eric Sieverts, Sjors de Valk en Daniël de Vette.

vormgeving

Eric van den Berg,
egfvdb@upcmail.nl,
Tom van Staveren,
graphicisland@upcmail.nl.

medewerkers aan dit nummer

Mark Deckers, Carola van der Drift, Rob Feenstra, Floriske van Gennip, Marc Oost, Erwin la Roi, Raymond Snijders, Sara Veldhoen en Bruno Vermeeren

abonnements

Voor abonnementsprijzen en andere informatie zie InformatieProfessional.nl.

advertentieverkoop

Voor informatie over adverteren in blad of op de site:
Rajin Roopram, e-mail
rajin.roopram@kbenp.nl,
tel. 06-15201724.

Het verlenen van toestemming tot publicatie in dit tijdschrift strekt zich tevens uit tot het in enigerlei vorm elektronisch beschikbaar stellen.

INHOUD

08

Nieuwe inrichtingsvisie

De Openbare Bibliotheek Amsterdam heeft de collectie altijd letterlijk centraal op de vloer gezet en de mensen er als het ware 'omheen gedrapeerd'. Nu moet het precies andersom.

Ronald de Nijs

12

'Vrij' spel voor Baidu

Hoewel Baidu.com nummer 4 in de Alexa Ranking staat, roept deze zoekmachine in Nederland nog bij velen vraagtekens op. Waarom staat zij niet in onze favorietenbalk?

Vincent M.A. Janssen

16

Escape rooms

Om studenten digitale en informatievaardigheden bij te brengen, zetten bibliotheken in op een nieuwe, speelse scholingsvorm.

Stefan Jongen

RUBRIEKEN

04

Foto van de maand
Centrum van de boekenwereld

06

IP Lingo
Mirrorworld

06

Q&A
Paul Adels

10

Ingezonden brief
Leo Waaijers

ESCAPE

Het is een populair uitje onder vriendenclubjes en bedrijven: de *escape room*. Door het oplossen van puzzels proberen deelnemers binnen een bepaalde tijd uit een afgesloten ruimte te ontsnappen. Ook bibliotheken hebben dit concept omarmd. Stefan Jongen illustreert het fenomeen met voorbeelden uit onze eigen praktijk.

Verder geeft Martin Berendse, directeur van de Openbare Bibliotheek Amsterdam, zijn vrolijke visie op de herinrichting van zijn filialen. Het doet denken aan een grote voorjaars schoonmaak: we zetten de mens centraal en schuiven alle kasten tegen de muur. De aanpak zegt veel over de sociale rol die bibliotheken tegenwoordig hebben.

Vanuit de erfgoedsector klinkt ook een fris geluid: DEN verlegt de koers naar ondersteuning van digitalisering in de kunstensector. Orkesten, toneelgezelschappen, dans en theater vragen een andere aanpak in het gebruik van digitalisering dan erfgoedinstellingen. Directeur Maaïke Verberk belicht haar visie op de nieuwe taak van DEN en legt uit waar de uitdagingen liggen.

Verder in dit nummer aandacht voor ontwikkelingen over de grens: een achtergrondverhaal over Baidu, de 'Chinese Google', en een interview met de Singaporese informatieprofessional Aaron Tay.

En tot slot een heuse primeur in IP: een voorpublicatie uit *Oorlogsdagboeken van de Bibliotheek Deventer*. Lees hoe de leeszaal zich op haar manier verzet tegen de Duitse bezetter. Een fraai staaltje bibliotheekgeschiedenis. <

REDACTIONEEL | Wilbert Helmus

18

De stappen van DEN

Directeur Maaïke Verberk vertelt over de nieuwe invulling van DEN's taak richting de kunstensector. 'Er was een plan B nodig.'

Ronald de Nijs

22

Op weg naar een basisopleiding

In opdracht van KNVI en VVBAD wordt onderzoek gedaan naar een basisopleiding voor IP'ers. Wat zijn de bevindingen uit het vervolproject?

Floriske van Gennip en Bruno Vermeeren

24

Oorlogsdagboeken

Begin april brengt Mark Deckers zijn boek *Alles behouden; Oorlogsdagboeken van de Bibliotheek Deventer* uit. Een voorpublicatie.

Mark Deckers

30

Regierol bij digitalisering

Traditioneel leiding geven conflicteert met de regierol bij digitalisering, stellen Marc Oost en Erwin la Roi. Het management zoekt nog te veel naar oude, vertrouwde oplossingen.

Marc Oost en Erwin la Roi

11

Wisselcolumn

Campagnetijd, nepnieuwstijd

34

KB Onderzoekskroniek

Werken met rommelige data

35

Werk

Aaron Tay

36

Lifehacking

Sober werkstation op je desktop

37

IM

Johan Stapel

38

Juridische kwesties

Auteursrecht voor kunstmatige intelligentie

39

Column

Geld is informatie

Ontsnappen in de bibliotheek

Bibliotheken spelen een belangrijke rol in het onderwijzen van digitale en informatievaardigheden. Om studenten deze vaardigheden bij te brengen zetten ze in op een nieuwe, speelse scholingsvorm: de escape room.

Foto: Sylvia Moes-Pindak (Vrije Universiteit Amsterdam)

In 2008 werd het escapespel bedacht in Japan. Door het oplossen van puzzels proberen deelnemers binnen zestig minuten uit afgesloten ruimtes te ontsnappen. Via Azië verspreidde dit concept zich snel en ook vond het, als onderdeel van de recreatiemarkt, zijn weg naar de Verenigde Staten en Europa.

Wereldwijd zijn er inmiddels meer dan tienduizend escape rooms. En daar blijft het niet bij. Ook worden er televisieshows aan gewijd, zoals *The Big Escape*, bestaat er een heus Nederlands escape room-festival en volgt in mei de tweede editie van *Up the Game*, een conferentie over dit onderwerp. Bovendien is het concept geland bij de bibliotheken.

Interactief spel

Een escape room (ook wel *escape game* of ontsnappingskamer genoemd) is een interactief spel waarbij een groep mensen wordt opgesloten in een ruimte. Door te zoeken naar sleutels, codes en

aanwijzingen kunnen de spelers een of meerdere kamers verlaten. Met het oplossen van de puzzels en raadsels zijn ze minstens een uur zoet.

Vaak hebben escape rooms een thema, zoals een detective, een misdaadverhaal of een horrorstory. De deelnemers kunnen zich wanen in een kluis, een bank of een gevangenis.

De spelregels

Bepaalde vaardigheden zijn onontbeerlijk om uit de afgesloten ruimte te ontsnappen. Denk bijvoorbeeld aan samenwerken, zoeken naar informatie en kritisch denken. En laten dat nu net competenties zijn die een belangrijke rol in het onderwijs spelen. Ook bibliotheken houden zich bezig met het onderwijzen van deze zogeheten *21st century skills*, zoals digitale en informatievaardigheden, maar ook *computational thinking*. Dat laatste heeft betrekking op het combineren van creativiteit en het denken als een computer om alle-

daagse problemen op te lossen. Een escape room is ideaal om dit te doceren.

Educatieve escape room

Reguliere escape rooms zijn vaak fraai vormgegeven en hebben een aansprekend thema. De deelnemers willen vooral een leuke ervaring opdoen. Bij *educatieve* escape rooms komt daar nog een element bij: lesstof. Als eerste in Nederland opende Bibliotheek Eemland in Amersfoort vorig jaar zo'n ruimte. Leerlingen dienen binnen één uur te ontsnappen door woorden goed te spellen en een stukje programmeercode te schrijven.

Deze escape room sluit aan bij de doorlopende leerlijn van *21st century skills*. Niet verwonderlijk dus dat de Bibliotheek Eemland een innovatiesubsidie van de Koninklijke Bibliotheek ontving om de escape room aan te passen, zodat ook bibliothecarissen hier inspiratie kunnen opdoen en er zelf een kunnen opzetten.

Verder heeft de openbare bibliotheek

Stefan Jongen

Redacteur van IP
en Specialist
Scientific Information
bij Maastricht
University Library

Nieuwsgierig naar de rest?

Bestel gratis
een proefnummer van

IP | vakblad voor
informatieprofessionals

Stuur een mail naar
administratie@informatieprofessional.nl
ovv 'proefnummer'

*
Zolang
de voorraad
strekt